

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin Măcinat
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio,
Editura Tipo MC, Oradea - 2020

Cartea Mea e și a Ta!

ISSN 2734-6889

ISSN-L 2734 -6889

Informații, propagandă și contraspionaj în Transilvania, Ungaria și Banat (1918-1920)¹

Dr. Viorel GHEORGHE

Alin Spânu, prin tot ce a publicat, a demonstrat că este unul dintre cei mai importanți istorici ai generației sale și o voce autoritară într-un domeniu extrem de interesant, dar foarte greu de pătruns și anume istoria spionajului și contraspionajului românesc. Ultima sa carte, apărută sub egida Editurii Militare este dedicată unei perioade sensibile și anume anii 1918-1920.

Cartea se deschide cu o prefață semnată de către profesorul universitar doctor Dumitru Preda și "O rectificare", un text memorialistic aparținând lui Ionel Pop, unul dintre secretarii Marii Adunări Naționale de la Alba-Iulia, de la 1 decembrie 1918.

„În noua sa carte Alin Spânu prezintă pe larg activitatea de strângere de informații desfășurată de serviciile românești, precum identificarea agenților inamici, a agitatorilor bolșevici, descoperirea planurilor militare ale acestora, destructurarea rețelelor de influență și propagandă maghiare din Transilvania. În acest context este evidențiată munca deosebită dusă pe frontul secret de către Eugen Bianu, cel care a organizat în Transilvania, după 1 decembrie 1918, poliția și siguranța. Printre succesele lui Bianu sunt evidențiate infiltrarea conducerii bolșevice din Budapesta, descoperirea comploturilor antiromânești sau identificarea acelor șefi ai

¹ Alin Spânu, Editura Militară, București, 2020, 269 p.+67 p. anexe+24 p. *Articol apărut și în revista „Document” nr. 3 (93)/2020, p. 98-99*

spionajului maghiar, care acționau împotriva României.

Printre cele mai interesante cazuri, regăsite în paginile acestei cărți este și acela al sublocotenentului Ion Ionescu, membru al Misiunii Militare Române de Repatriere a Prizonierilor de la Viena, care deși nu făcea parte din serviciile de informații, a reușit să obțină documente importante despre activitatea și planurile armatei maghiare, date despre încercările bolșevicilor unguri de a atrage de partea lor un număr cât mai mare de prizonieri români și despre acei români care erau în slujba guvernului bolșevic de la Budapesta. Informațiile furnizate de sublocotenentul Ion Ionescu s-au dovedit extrem de utile comandamentelor militare românești.

Pentru obținerea de informații cât mai corecte, serviciile românești nu au ezitat să își spioneze chiar proprii aliați. De exemplu, date foarte interesante despre organizarea și dotarea armatei maghiare a obținut un agent român, probabil femeie, care a reușit să le sustragă de la un omolog francez. Într-un alt caz, un agent român, care acționa sub acoperire ca ofițer francez a reușit să obțină informații foarte valoroase chiar de la ministrul de război al Ungariei precum și de la șeful serviciului maghiar de informații și propagandă pentru Transilvania și România.

Activitatea de informații a fost și este extrem de periculoasă și nu se termină mereu cu bine. Sunt menționate, în această carte și situațiile în care agenții români au fost identificați de inamic, iar mulți au plătit cu viața pentru activitatea lor. Din motive evidente, sacrificiul acestora nu a putut fi prezentat public, iar astăzi, nu mai cunoaștem identitatea tuturor acestor adevărați eroi ai neamului românesc.

Activitatea propagandistică, anti-românească a regimului de la Budapesta este analizată pe larg, într-un capitol dedicat. Serviciile românești, atât Siguranța, cât și cele militare au identificat și anihilat cu succes toate organizațiile anti-românești din Transilvania, iar dintre acestea foarte periculoase au fost organizațiile comuniste, care se împotriveau Marii Uniri și care, în parte erau finanțate de către guvernul bolșevic de la Budapesta. După ce Armata Română a cucerit capitala Ungariei, agenții Siguranței au întreprins ample acțiuni pentru arestarea acelor români care au fost în serviciul regimului bolșevic. Foarte energic și eficient a fost comisarul Nicolae Bicuț, șeful Serviciului Siguranță din cadrul Diviziei 1 Vânători.

O altă zonă de confruntare a fost Banatul, care din noiembrie 1918 se găsea sub controlul armatei sârbe. La început, populația românească i-a primit cu bucurie considerându-i aliați, dar, destul de repede au constatat că sârbii aveau alte planuri și anume anexarea întregii provincii. În fața acestei situații, autoritățile române au trimis mai mulți agenți acoperiți, pentru a afla situația exactă și comportamentul trupelor sârbe. Ca urmare a unei activități intense au fost identificați agenții sârbi de pe teritoriul României, precum și cei care făceau propagandă în favoarea intereselor Serbiei. Sunt prezentate în această carte și câteva informații, puțin cunoscute publicului larg, referitoare la unitățile militare franceze dislocate în zona Banatului, care aveau în rândurile lor, regimente și escadroane coloniale, cu soldați recrutați din Africa.

O problemă controversată în istoriografia românească este reprezentată de data la care au intrat trupele române în Budapesta și sub a cui comandă. Alin Spânu face o analiză riguroasă și pertinentă a acestei situații, punând în evidență opiniile celor implicați, motivele care au stat la baza unor decizii, temeinicia argumentelor aduse de cei implicați în mod direct. Memoriile a câtorva personaje cheie, dar și o serie de biografii aparținând românilor și ungarilor din Transilvania care au aderat la mișcarea comunistă sunt prezentate și analizate cu deosebită acribie de către autorul acestei cărți.

Cartea se încheie cu trei rezumate în engleză, germană și maghiară, cu lista de abrevieri, bibliografia, indicele de nume și albumul foto.

Alin Spânu are un stil alert și de aceea, cărțile sale sunt atractive și ușor de citit. Cu toate acestea, avem de a face cu o carte extrem de serioasă, foarte riguroasă din punct de vedere științific, bazată în primul pe documentele inedite descoperite în arhive. Este evident că Alin Spânu, atât prin această carte, dar și prin cele publicate anterior, a reușit să aducă sub ochiul specialistului și a cititorului, evenimente uitate sau chiar complet necunoscute până astăzi, care reușesc să contureze mult mai bine istoria României la începutul secolului XX.

Merită aprecieri și Editura Militară, care a publicat această carte în condiții grafice deosebite.